

1993 nr. 25 7. apríl**Lög um dýrasjúkdóma og varnir gegn þeim**

Tóku gildi 7. apríl 1993. Breytt með: L. 87/1995 (tóku gildi 1. júlí 1995). L. 73/1996 (tóku gildi 19. júní 1996). L. 82/1998 (tóku gildi 1. okt. 1998). L. 31/2001 (tóku gildi 16. maí 2001). L. 63/2003 (tóku gildi 7. apríl 2003). Bbl. 103/2003 (tóku gildi 1. júlí 2003). L. 116/2003 (tóku gildi 12. nóv. 2003). L. 76/2005 (tóku gildi 1. jan. 2006). L. 167/2007 (tóku gildi 1. jan. 2008). L. 88/2008 (tóku gildi 1. jan. 2009 nema brbákv. VII sem tók gildi 21. júní 2008). L. 143/2009 (tóku gildi 1. mars 2010 nema II–IV. kafli sem tóku gildi 1. nóv. 2011 (utan 43. gr. í IV. kafla sem tók gildi 1. mars 2010) og 54. og 55. gr. og 9. efnismgr. 63. gr. sem tóku gildi 1. mars 2011; *EES-samningurinn*: I. og II. viðauki reglugerð 178/2002). L. 126/2011 (tóku gildi 30. sept. 2011). L. 4/2014 (tóku gildi 25. jan. 2014). L. 71/2015 (tóku gildi 21. júlí 2015). L. 93/2019 (tóku gildi 1. jan. 2020 nema 4., 10. og 11. gr. sem tóku gildi 16. júlí 2019). L. 101/2020 (tóku gildi 23. júlí 2020). L. 128/2022 (tóku gildi 1. jan. 2023 nema 1., 2., 6. og 9. gr. sem tóku gildi 31. des. 2022). L. 60/2023 (tóku gildi 7. júlí 2023).

Ef í lögum þessum er getið um ráðherra eða ráðuneyti án þess að málefnasvið sé tilgreint sérstaklega eða til þess vísað, er átt við **matvælaráðherra** eða **matvælaráðuneyti** sem fer með lög þessi.

I. kafli. Tilgangur, gildissvið og yfirstjórn.**■ 1. gr.**

□ Tilgangur laganna er:

a. að stuðla að góðu heilsufari dýra í landinu og koma í veg fyrir að nýir smitsjúkdómar berist til landsins,

b. að fylgjast með og hindra útbreiðslu dýrasjúkdóma og vinna að útrýmingu þeirra,

c. að tryggja að búfjárafurðir, framleiddar í landinu [eða sem fluttar eru til landsins],¹⁾ verði sem heilnæmastar.

¹⁾ L. 93/2019, 1. gr.

■ 2. gr.

□ Lög þessi taka til allra sjúkdóma í dýrum, jafnt húsdýrum, gæludýrum og villtum dýrum.

■ 3. gr.

□ [Ráðherra]¹⁾ hefur yfirstjórn þeirra mála sem lög þessi taka til.

□ [Matvælastofnun]²⁾ skal vera ráðherra til aðstoðar og ráðuneytis um allt er lýtur að dýrasjúkdómum og framkvæmd laganna.

□ Héraðsdýralæknar skulu hver í sínu umdæmi hafa eftirlit með og vinna að bættu heilsufari dýra og fylgjast með heilbrigðisástandi þeirra og vera á verði gegn nýjum dýrasjúkdómum er kunna að berast til landsins eða milli sóttvarnarsvæða.

¹⁾ L. 126/2011, 172. gr. ²⁾ L. 167/2007, 64. gr.

II. kafli. Orðskýringar.**■ 4. gr.**

□ [Aukaafurðir úr dýrum: Heil hræ, skrokkar, skrokklutur, líffæri eða aðrar afurðir af dýrum sem ekki eru hæfar eða ætlaðar til manneldis.]¹⁾

□ *Búfé*: Hross, nautgripir, sauðfé, geitur, svín, loðdýr, kanínur og alifuglar, auk þess eldisfiskar og önnur dýr sem haldin eru til nytja. Rísi ágreiningur um hvað falla skuli undir hugtakið búfé sker [ráðherra]²⁾ úr þeim ágreiningi.

□ *Dýr*: Öll dýr, bæði hryggdýr og hryggleysingjar.

□ *Dýrasjúkdómur*: Smitsjúkdómur sem orsakast af völdum örvera eða sníkjudýra, efnaskiptasjúkdómur, erfðasjúkdómur, eitranir og aðrir sjúkdómar sem lög þessi ná til.

□ *Gæludýr*: Öll dýr sem haldin eru til afþreyingar.

□ *Smitsjúkdómur*: Sjúkdómur eða smit sem beint eða óbeint getur borist frá einu dýri til annars eða milli manna og dýra.

□ *Sóttvarnarsvæði*: Landsvæði sem afmarkast af varnarlinum, ám, vötnum, sjó eða öræfum sem ásamt fyrirskipaðri

vörslu og öðrum varúðarráðstöfunum mynda farartálma eða fullkomna hindrun á samgangi dýra.

□ *Varnarlinur*: Mörk sóttvarnarsvæða, þar með taldar girðingarlinur sem skiptast í aðalvarnarlinur og aukavarnarlinur.

¹⁾ L. 143/2009, 31. gr. ²⁾ L. 126/2011, 172. gr.

III. kafli. Tilkynningarskylda og sjúkdómsgreining.**■ 5. gr.**

□ Hverjum þeim, sem hefur ástæðu til að ætla að dýr sé haldið smitsjúkdómi sem lög þessi ná yfir, ber án tafar að tilkynna það hverjum þeim dýralækni sem til næst eða lögreglu. Skylt er lögreglu að hafa strax samband við dýralækni. Telji dýralæknir ástæðu til skal hann tafarlaust gera ráðstafanir til að fá sjúkdómsgreiningu sína staðfesta og hindra útbreiðslu sjúkdómsins.

□ Leiði rannsókn í ljós eða dýralæknir fær grun um að um sé að ræða [tilkynningarskyldan sjúkdóm, sbr. reglugerð skv. 2. mgr. 7. gr.],¹⁾ eða smitsjúkdóm áður óþekktan hér á landi, skal dýralæknir án tafar tilkynna það [Matvælastofnun].²⁾ Jafnframt ber honum að grípa til varúðarráðstafana gegn útbreiðslu eða til útrýmingar sjúkdómnum, einnig að banna afhendingu dýrsins eða afurða þess og sjá um að einangra dýrið og önnur dýr sem kunna að bera smit, svo og nánasta umhverfi þeirra. Enn fremur skal hann sjá um að hlutir og vörur, sem komist hafa í snertingu við dýrið, verði sóttþreinsuð eða þeim eytt og að aflífa dýrið eða gera aðrar þær ráðstafanir sem nauðsynlegar teljast. Eigendum dýra er skylt að veita alla nauðsynlega aðstoð vegna varúðarráðstafana sem framkvæmdar eru á grundvelli þessarar málsgreinar.

□ Sé hins vegar um að ræða sjúkdóm [sem er skráningarskyldur sjúkdómur, sbr. reglugerð skv. 2. mgr. 7. gr.],¹⁾ skal dýralæknir hlutast til um að framkvæmdar séu frekari rannsóknir og málið tilkynnt að því marki sem nauðsynlegt er.

¹⁾ L. 4/2014, 1. gr. ²⁾ L. 167/2007, 64. gr.

■ 6. gr.

□ Öllum þeim, sem starfa að dýralækningum, er skylt að fylgja fyrirmælum [Matvælastofnunar]¹⁾ um skráningu dýrasjúkdóma og gera þær ráðstafanir til varnar og upprætingar sjúkdómum sem [stofnunin]²⁾ mælir fyrir um eða tilgreindir eru í reglugerðum og auglýsingum þar um.

¹⁾ L. 167/2007, 64. gr. ²⁾ L. 76/2005, 9. gr.

■ 7. gr.

□ [Ráðherra]¹⁾ setur með reglugerð²⁾ nánari ákvæði um varúðarráðstafanir sem nauðsynlegar eru ef upp kemur grunur um smitsjúkdóma [sem eru tilkynningarskyldir, sbr. reglugerð skv. 2. mgr.],³⁾ eða ef þeirra verður vart og nýja, áður óþekkta sjúkdóma hér á landi, þar með talin ákvæði um sóttvörn og samgang við svæði þar sem sjúkdómur hefur komið upp, einangrun dýra, rannsóknir, aflífur í rannsóknarskygni, sýnatöku og skýrslugerð og eyðingu dýrahæja.

□ [Ráðherra skal setja reglugerð⁴⁾ um flokkun smitsjúkdóma. Þar skal tilgreina hvaða sjúkdómar eru tilkynningarskyldir og hvaða sjúkdómar eru skráningarskyldir. Þá skal flokka tilkynningarskylda sjúkdóma í alvarlega sjúkdóma eða aðra sjúkdóma, eftir því sem við á.]³⁾

¹⁾ L. 126/2011, 172. gr. ²⁾ Rg. 447/2005, sbr. 710/2006. ³⁾ L. 4/2014, 2. gr. ⁴⁾ Rg. 52/2014.

IV. kafli. Varnaraðgerðir.**■ 8. gr.**

□ [Ráðherra]¹⁾ getur samkvæmt lögum þessum og að fengnum tillögum [Matvælastofnunar]²⁾ fyrirskipað³⁾ hverjar þær ráðstafanir sem nauðsynlegar eru til að útrýma eða hindra

útbreiðslu [tilkynningarskyldra og skráningarskyldra sjúkdóma, sbr. reglugerð skv. 2. mgr. 7. gr.],⁴⁾ og til að afstýra hættu og tjóni af völdum útbreiðslu þessara sjúkdóma [og annarra áður óþekktra sjúkdóma].⁵⁾ Ráðstafanir þessar ná yfir:

1. Dýr:

a. rannsóknir, þar með talda sýnatöku til sjúkdómsgreiningar,

b. sjúkdómsmeðferð,

c. ónæmisaðgerðir,

d. merkingar og einangrun,

e. eftirlit,

f. förgun og eyðingu,

[g. bann við innflutningi eða útflutningi].⁶⁾

2. Dýraafurðir, fóður, húsdýraáburð og annað sem mengað er og kann að bera smit:

a. rannsóknir á mögulegu smitefni,

b. gerilsneyðingu, sóttþreinsun og dauðþreinsun,

c. eyðingu,

[d. bann við innflutningi eða útflutningi].⁶⁾

3. Byggingar, starfssvæði, vélar, verkfæri og farartæki:

a. þreinsun og sóttþreinsun,

b. eftirlit og einangrun.

4. Eigendur og umráðaaðila dýra, starfsfólk þeirra, fatnað og tæki sem kunna að bera smitefni:

a. rannsóknir, þar með talda sýnatöku til sjúkdómsgreiningar,

b. þreinsun, sóttþreinsun og eyðingu fatnaðar.

¹⁾ L. 126/2011, 172. gr. ²⁾ L. 167/2007, 64. gr. ³⁾ Augl. 241/2017. Augl. 1107/2020. Augl. 380/2022, sbr. augl. 683/2022. ⁴⁾ L. 4/2014, 3. gr. ⁵⁾ L. 101/2020, 4. gr. ⁶⁾ L. 116/2003, 9. gr.

V. kafli. Fyrirbyggjandi aðgerðir.

■ 9. gr.

□ Heimilt er [ráðherra]¹⁾ að takmarka eða banna dýrahald á afmörkuðum svæðum þar sem ætla má að heilbrigði dýra sé sérstök hættu búin að mati [Matvælastofnunar].²⁾

¹⁾ L. 126/2011, 172. gr. ²⁾ L. 167/2007, 64. gr.

■ 10. gr.

□ [Til að hindra að dýrasjúkdómar berist til landsins er óheimilt að flytja til landsins eftirtaldir vörutegundir:

a. . . .¹⁾ ósótthreinsuð hrá skinn og húðir, alidýraáburð og rotmassa blandaðan alidýraáburð,

b. kjótmjöl, beinamjöl, blóðmjöl og fitu sem fellur til við vinnslu þessara efna,

c. hey og hálm,

d. hvers konar notaðar umbúðir, reiðtygi, vélar, tæki, áhöld og annað sem hefur verið í snertingu við dýr, dýraafurðir og dýraúrgang,

e. hvers konar notaðan búnað til stangeiða,

[f. hráar og lítt saltaðar sláturafurðir, bæði unnar og óunnar, hrá egg, ógerilsneydda mjólk og mjólkurafurðir sem eru upprunnar í ríkjum sem ekki eru sammingsaðilar að samningnum um Evrópska efnahagssvæðið eða í Sviss, [í Bretlandi],²⁾ á Grænlandi eða í Færeyjum.

Ráðherra er heimilt með reglugerð að fela Matvælastofnun að leyfa innflutning á þessum vörum og setja þau skilyrði sem nauðsynleg eru til að tryggja að búfé stafi ekki hættu af slíkum innflutningi.¹⁾

□ [Þrátt fyrir ákvæði 1. mgr. er Matvælastofnun heimilt að leyfa innflutning á vörum þeim sem eru taldar upp í a–e-lið enda þyki sannað að ekki berist smitefni með þeim er valda

dýrasjúkdómum. Ráðherra er heimilt að ákveða með reglugerð að ákvæði 1. mgr. skuli ekki gilda fyrir einstakar vörutegundir sem þar eru taldar upp ef varan sóttþreinsast við tilbúning eða sérstök sóttþreinsun er framkvæmd fyrir innflutning og vörunni fylgir fullnægjandi vottorð um uppruna, vinnslu og sóttþreinsun sé varan frá framleiðanda utan Evrópska efnahagssvæðisins. Ráðherra er heimilt að banna með reglugerð innflutning á vörum, óháð uppruna, sem hættu telst á að smitefni geti borist með og hættu telst geta stafað af varðandi heilbrigði dýra.]³⁾

□ Um framkvæmd þessarar greinar fer einnig eftir ákvæðum sammingsins um beitingu ráðstafana um hollustuhætti og heilbrigði dýra og plantna í 1. viðauka A við samninginn um stofnun Alþjóðaviðskiptastofnunarinnar.]⁴⁾

¹⁾ L. 93/2019, 2. gr. ²⁾ L. 128/2022, 9. gr. ³⁾ L. 71/2015, 1. gr. ⁴⁾ L. 143/2009, 32. gr.

■ 11. gr.

□ [Matvælastofnun]¹⁾ er heimilt að takmarka eða banna flutning dýra, vöru eða tækja milli eða innan sóttvarnarsvæða telji [stofnunin]²⁾ að það valdi eða sé líklegt til að valda útbreiðslu sjúkdóma meðal dýra.

□ [[Ráðherra]³⁾ er í samráði við [Matvælastofnun]¹⁾ jafnframt heimilt að takmarka eða banna inn- og útflutning tiltekinna dýra og afurða þeirra, til lengri eða skemmri tíma, til tiltekins lands eða landsvæðis telji hann að slíkur flutningur valdi eða sé líklegur til að valda útbreiðslu sjúkdóma.]⁴⁾

□ [Ráðherra er heimilt að fyrirskipa hverjar þær ráðstafanir sem kveðið er á um í 8. gr. til að hefta útbreiðslu sýklalyfjaónæmra bakteríustofna. Ráðherra er jafnframt heimilt að setja reglugerð í þessu skyni.]⁵⁾

¹⁾ L. 167/2007, 64. gr. ²⁾ L. 76/2005, 9. gr. ³⁾ L. 126/2011, 172. gr. ⁴⁾ L. 116/2003, 10. gr. ⁵⁾ L. 93/2019, 3. gr.

■ 12. gr.

□ [Ráðherra]¹⁾ ákveður, að fengnum tillögum [Matvælastofnunar],²⁾ hvaða varnarlínum skuli haldið við. Á sama hátt getur ráðherra ákveðið að setja upp nýjar varnarlínur þar sem nauðsyn krefur. Girðingarstæði skulu valin þar sem best skilyrði eru frá náttúrunnar hendi og valdi sem minnstum spjöllum og jarðraski. Upprekstrarfélög og einstakar jarðir má svipta aðgangi að landi sínu sé slíkt nauðsynlegt, enda skal þá leitast við að bæta það með tilsvarendi landi í skiptum ef unnt er. Verði ekki samkomulag um landaskipti eða bætur fyrir missi landsnytja skulu bætur metnar af dómkvöddum matsmönnum. Bætur þær, sem ákveðnar eru, greiðast af ríkissjóði og miðast við notagildi landsins.

□ [Ráðherra]¹⁾ ákveður með auglýsingu skiptingu varnarlína í aðalvarnarlínu og aukavarnarlínu að fengnum tillögum [Matvælastofnunar].²⁾

¹⁾ L. 126/2011, 172. gr. ²⁾ L. 167/2007, 64. gr.

■ 13. gr.

□ [Aukaafurðir dýra, sem ekki eru ætlaðar til manneldis, skal meðhöndla, geyma, flytja, vinna eða eyða á þann hátt að ekki valdi hættu á útbreiðslu smitefna eða annarra skadlegra efna. Þeir sem meðhöndla, geyma, flytja eða vinna aukaafurðir dýra sem ekki teljast til úrgangs skulu sækja um leyfi Matvælastofnunar áður en starfsemin hefst. Ef aukaafurðir dýra teljast til úrgangs gilda um starfsemina ákvæði laga nr. 55/2003, um meðhöndlun úrgangs.

□ Vinnslu-, geymslu-, lífgas- og myltingarstöðvar, svo og stöðvar fyrir milliefni og líffituefni, sem ætlað er að vinna aukaafurðir úr dýrum sem ekki teljast til úrgangs, þ.m.t.

stöðvar sem annast vinnslu úr sjávar- og eldisafurðum, skulu hafa starfsleyfi frá Matvælastofnun áður en rekstur hefst.

□ Ráðherra setur með reglugerð¹⁾ nánari ákvæði um aukaafurðir dýra sem ekki eru ætlaðar til manneldis, svo sem meðferð slíkra aukaafurða, flokkun og starfsleyfi vegna þeirra, sbr. 29. gr. a.

□ [Fyrir eftirlit, umsýslu og skjalaskoðun Matvælastofnunar vegna aukaafurða dýra skal greiða gjald sem ekki er hærra en raunkostnaður til að standa straum af eftirtöldum kostnaðarþáttum:

a. launum starfsfólks sem sinnir störfum vegna eftirlits, umsýslu og skjalaskoðunar,

b. öðrum kostnaði vegna starfsfólks, þ.m.t. kostnaði af aðstöðu, áhöldum, búnaði, þjálfun og ferðalögum, svo og tengdum kostnaði,

c. kostnaði vegna sýnatöku opinberra eftirlitsaðila og kostnaði sem opinberar rannsóknastofur innheimta vegna sýnatöku, greiningar, prófunar og sjúkdómsgreininga sem framkvæmdar eru á opinberum rannsóknastofum.

□ Ráðherra er heimilt að setja reglugerð um eftirlit, umsýslu og skjalaskoðun Matvælastofnunar vegna aukaafurða dýra og skal hann gefa út gjaldskrá fyrir eftirlit Matvælastofnunar að fengnum tillögum stofnunarinnar.

□ Við gerð reglugerðar og gjaldskrár opinberra eftirlitsaðila er heimilt að taka tillit til eftirfarandi atriða:

a. hvers konar fyrirtæki um er að ræða og viðkomandi áhættuþátta,

b. hagsmuna fyrirtækja með litla framleiðslu,

c. hefðbundinna aðferða við framleiðslu, vinnslu og dreifingu,

d. þarfa fyrirtækja með aðsetur á svæðum sem líða fyrir landfræðilegar takmarkanir.

□ Matvælastofnun skal afla umsagnar hlutadeigandi hagsmunasamtaka og kynna þeim efni og forsendur reglugerðar og/eða gjaldskrár stofnunarinnar með a.m.k. eins mánaðar fyrirvara. Hafi umsagnir þeirra ekki borist Matvælastofnun að mánuði liðnum er ráðherra þó heimilt að setja reglugerð og gjaldskrá án umsagna þeirra.²⁾

¹⁾ Rg. 120/2010. Rg. 121/2010. Rg. 122/2010. Rg. 123/2010. Rg. 124/2010. Rg. 125/2010. Rg. 126/2010. Rg. 169/2011. Rg. 261/2011. Rg. 674/2017, sbr. 1046/2017, 328/2018, 362/2018, 992/2019, 1339/2019, 161/2020, 879/2020, 205/2021, 530/2021, 1165/2021, 441/2022, 934/2022, 538/2023 og 1506/2023. Rg. 1238/2023. Rg. 1240/2023, sbr. 126/2024. ²⁾ L. 60/2023, 4. gr. ³⁾ L. 143/2009, 33. gr.

■ 14. gr.

□ [Ráðherra]¹⁾ setur með reglugerð nánari ákvæði um meðferð, geymslu og notkun matarleifa og dýraafurða sem ætlaðar eru til fódurs eða fódurgerðar. Þar skal kveðið á um leyfi til fódurgerðar, sbr. 13. gr., starfrækslu fódurstöðva og hvaða skilyrðum þær þurfa að fullnægja, sýnatöku og eftirlit með slíkri starfsemi til að koma í veg fyrir smithættu.

¹⁾ L. 126/2011, 172. gr.

■ 15. gr.

□ [Ráðherra]¹⁾ setur reglur²⁾ um sædistöku og sæðingar, töku eggja og fósturvísa, meðferð þeirra og innlögn í dýr. Einnig um búnað, tilhögun og rekstur sæðingastöðvar og heilbrigðiskröfur varðandi dýr sem tekið er úr sæði, egg eða fósturvísar til flutnings, svo og heilbrigðiskröfur um sæði, egg og fósturvísa sem ætlaðir eru til sæðinga eða eggjaflutninga. Þá setur [ráðherra]¹⁾ reglur um heilbrigðiskröfur sem gerðar eru varðandi þau dýr sem notuð eru sem fósturmæður.

¹⁾ L. 126/2011, 172. gr. ²⁾ Rg. 540/2016.

VI. kafli. Kostnaður og bætur.

■ 16. gr.

□ Þóknun og ferðakostnaður vegna starfa dýralæknis eða annarra sem takast á hendur verkefni sem leiðir af framkvæmd þessara laga samkvæmt fyrirmælum [Matvælastofnunar]¹⁾ skal greiddur úr ríkissjóði.

¹⁾ L. 167/2007, 64. gr.

■ 17. gr.

□ Ríkissjóður greiðir kostnað vegna einangrunar búfjár sem ákveðin er til varnar [alvarlegum tilkynningarskyldum sjúkdómum sem taldir eru upp í reglugerð ráðherra skv. 2. mgr. 7. gr.],¹⁾ svo og efniskostnað vegna nauðsynlegrar hreinsunar og sóttþreinsunar, einnig kostnað vegna aflifunar, eyðingar hræja og notkunar tækja sem þarf til fyrrgreindra verka. Ríkissjóður greiðir kostnað vegna einangrunar og gæslu svæða, enda sé einangrunin fyrirskipuð af [ráðherra].²⁾ Eigendum búfjár er skylt að leggja fram endurgjaldslaust alla ófaglega vinnu og aðstoð við hreinsun, sóttþreinsun og aflifun dýra.

¹⁾ L. 4/2014, 4. gr. ²⁾ L. 126/2011, 172. gr.

■ 18. gr.

□ Kostnaður vegna einangrunar og rannsókna á öðrum sjúkdómum en [alvarlegum tilkynningarskyldum sjúkdómum sem taldir eru upp í reglugerð ráðherra skv. 2. mgr. 7. gr.]¹⁾ greiðist af eigendum dýranna að hluta eða öllu leyti samkvæmt ákvörðun [ráðherra].²⁾

¹⁾ L. 4/2014, 5. gr. ²⁾ L. 126/2011, 172. gr.

■ 19. gr.

□ Stofnkostnaður og viðhald aðalvarnarlína greiðist úr ríkissjóði. Ríkissjóður leggur til efni í aukavarnarlínu, en uppsetning, rekstur og viðhald þeirra greiðist af viðkomandi sveitarsjóðum. Rísi ágreiningur um skiptingu kostnaðar við aukavarnarlínur sker [ráðherra]¹⁾ úr þeim ágreiningi að fenginni umsögn [Matvælastofnunar].²⁾

¹⁾ L. 126/2011, 172. gr. ²⁾ L. 167/2007, 64. gr.

■ 20. gr.

□ Eigendum búfjár, sem fargað er samkvæmt fyrirmælum [ráðherra]¹⁾ að tillögum [Matvælastofnunar],²⁾ eiga rétt á bótum úr ríkissjóði.

□ Bætur ríkissjóðs svara til verðgildis afurða og rekstrartaps sem sannanlega leiðir af eyðingu dýranna. Heimilt er að víkja frá ákvæðum þessarar málsgreinar um bætur þegar fyrirskipaður er niðurskurður á kynbótagripium.

□ Sé unnt að nýta afurðir dýra að hluta eða í heild skal verðmæti þeirra afurða koma til frádráttar heildarbótageiðslum. Ekki koma bætur fyrir dýr sem eru óveruleg að verðmæti, nema því aðeins að til þess liggja gildar ástæður.

□ Bótaskylda ríkissjóðs samkvæmt lögum þessum nær eingöngu til búfjár.

¹⁾ L. 126/2011, 172. gr. ²⁾ L. 167/2007, 64. gr.

■ 21. gr.

□ Réttur til bóta samkvæmt lögum þessum glatast að öllu leyti eða að hluta ef eigandi dýra hefur ekki farið eftir ákvæðum þessara laga eða reglugerðum og öðrum fyrirmælum settum samkvæmt þeim. Sama gildir ef eigandi hefur orðið sér úti um dýr sem hann vissi eða mátti vita með tilliti til aðstæðna að haldið var sjúkdómi sem lög þessi taka til eða valdið því með ásetningi eða vanrækslu að dýr hans smitaðist.

□ Bætur greiðast ekki ef dýr, sem flutt hafa verið til landsins, hafa sýkst af sjúkdómi áður en sex mánuðir eru liðnir frá innflutningi þeirra.

VII. kafli. Ýmis ákvæði.**■ 22. gr.**

□ [Matvælastofnun],¹⁾ héraðsdýralæknum og fulltrúum þeirra skal hvenær sem er vera heimill aðgangur að húsnæði, búum og fyrirtækjum þar sem dýr, eða afurðir þeirra, eru geymd og skulu þeim veittar allar nauðsynlegar upplýsingar vegna eftirlits og rannsókna sem óskað er eftir á grundvelli laga þessara.

¹⁾ L. 167/2007, 64. gr.

■ 23. gr.

□ Skytt er að viðhalda varnarlinnum svo lengi að fullvíst þyki að búfjárjúkdómar, sem valda stórfelldu tjóni, geti ekki leynst í búfé öðrum megin línunnar þannig að samgangur milli svæðanna auki á sýkingarhættu fyrir búfé að mati [Matvælastofnunar].¹⁾

□ Því aðeins er [ráðherra]²⁾ heimilt að leggja niður varnarlinur að fram hafi farið ítarlegt heilbrigðiseftirlit á búfé á þeim varnarsvæðum sem að línunni liggja og að fengnum meðmælum [Matvælastofnunar].¹⁾ Gefa skal aðliggjandi sveitarfélögum kost á að eignast girðingarnar endurgjalds-laust, enda taki þau ábyrgð á að girðing valdi ekki slysum eða tjóni.

¹⁾ L. 167/2007, 64. gr. ²⁾ L. 126/2011, 172. gr.

■ 24. gr.

□ [Matvælastofnun]¹⁾ er heimilt að fyrirskipa á kostnað eigenda sérstakar merkingar á búfé þar sem slíkt er nauðsynlegt. [Þá getur [Matvælastofnun]¹⁾ bannað hvers konar litamerkingar á búfé á ákveðnum svæðum.]²⁾

¹⁾ L. 167/2007, 64. gr. ²⁾ L. 76/2005, 10. gr.

■ 25. gr.

□ Óheimilt er að flytja sauðfé til lífs yfir varnarlinur [nema þegar um er að ræða endurnýjun bústofns vegna niðurskurðar af völdum sjúkdóma og/eða vegna búháttabreytinga].¹⁾ Sleppi sauðfé yfir varnarlinur skal því slátrað. Merkja skal líffæri úr fénu og senda án tafar til rannsókna. Eigandi skal fá bæt看 samkvæmt ákvörðun [Matvælastofnunar]²⁾ fyrir sauðfé sem slátrað er enda hafi líffæri verið send til rannsókna. Nautgripi og geitur má því aðeins flytja yfir varnarlinur til lífs að fram fari sérstök rannsókn á heilbrigði þeirra. [Matvælastofnun]²⁾ getur leyft flutning á tilrauna- og kynbótagripium yfir varnarlinur.

□ [Sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra er heimilt með reglugerð að skilgreina arfgerðir þeirra líflamba sem má ekki flytja yfir varnarlinur, þegar um er að ræða endurnýjun bústofns eftir niðurskurð vegna riðuveiki.]³⁾

¹⁾ L. 76/2005, 11. gr. ²⁾ L. 167/2007, 64. gr. ³⁾ L. 143/2009, 34. gr.

■ 26. gr.

□ Hlíti eigandi eða umráðaaðili dýra ekki ákvörðun [ráðherra]¹⁾ samkvæmt lögum þessum er viðkomandi lögreglustjóra skylt að hlutast til um framkvæmd á fyriræluðum ráðherra. Óheimilt er að farga dýrum eða taka þau frá aðila eða neyta annarra þeirra úrræða sem lög þessi kveða á um og valdið geta eiganda þeirra umtalsverðum kostnaði nema [Matvælastofnun]²⁾ hafi samþykkt slíkar aðgerðir. Gefa skal eiganda og umráðaaðila kost á að tjá sig um slíkar aðgerðir áður en til þeirra er gripið.

¹⁾ L. 126/2011, 172. gr. ²⁾ L. 167/2007, 64. gr.

■ 27. gr. . . .

¹⁾ L. 31/2001, 9. gr.

■ 28. gr.

□ Komi upp alvarlegur smitsjúkdómur í dýrum á afmörkuðum svæðum er [ráðherra]¹⁾ heimilt, að fenginni tillögu

[Matvælastofnunar],²⁾ að skipa þriggja manna [smitsjúkdómanefnd]³⁾ er verði [Matvælastofnun]²⁾ til aðstoðar við framkvæmd hvers konar varnaðgerða og við útrýmingu sjúkdómsins. [Smitsjúkdómanefnd]³⁾ hefur ásamt [Matvælastofnun]²⁾ forgöngu um framkvæmd niðurskurðar, endurnýjun bústofns, hreinsun búfjár af svæðinu og nauðsynlega sótt-hreinsun.

□ . . . ³⁾

¹⁾ L. 126/2011, 172. gr. ²⁾ L. 167/2007, 64. gr. ³⁾ L. 31/2001, 10. gr.

■ 29. gr.

□ [Ráðherra]¹⁾ setur með reglugerð²⁾ nánari ákvæði um framkvæmd laga þessara.

□ [Ráðherra skal setja sérstaka reglugerð um innflutning og útflutning sjávardýra.]¹⁾

□ [[Ráðherra]¹⁾ skal setja sérstaka reglugerð³⁾ um innflutning og útflutning eldisdýra og afurða þeirra til að hindra útbreiðslu smitsjúkdóma.]⁴⁾

¹⁾ L. 126/2011, 172. gr. ²⁾ Rg. 200/1998, sbr. 30/2000, 221/2002, 1105/2005, 324/2009 og 866/2010. Rg. 557/1998. Augl. 635/2001. Rg. 651/2001, sbr. 726/2004, 807/2006, 938/2014, 639/2023 og 1152/2023. Rg. 665/2001, sbr. 831/2012. Rg. 527/2003. Rg. 449/2005, sbr. 712/2006. Rg. 740/2006. Rg. 550/2008, sbr. 602/2010, 669/2012, 686/2020, 1080/2022 og 640/2023. Rg. 1254/2008, sbr. 936/2014. Rg. 560/2010, sbr. 657/2010 og 1012/2018. Rg. 911/2011, sbr. 962/2012, 996/2013, 186/2015, 1079/2019 og 332/2021. Rg. 972/2011, sbr. 89/2012 og 183/2012. Rg. 1011/2011, sbr. 371/2012, 137/2021 og 1208/2021. Rg. 1012/2011. Rg. 1013/2011. Rg. 1014/2011, sbr. 214/2012. Rg. 1043/2011. Rg. 1044/2011. Rg. 1077/2011. Rg. 41/2012, sbr. 356/2012, 1124/2013, 161/2014, 963/2014, 987/2015, 32/2016, 316/2017, 467/2017, 173/2018, 358/2018, 897/2018, 1074/2018, 172/2019, 881/2020, 1148/2020, 454/2021, 1057/2021 og 931/2022. Rg. 211/2012. Rg. 212/2012, sbr. 370/2012 og 1332/2019. Rg. 217/2012. Rg. 254/2012. Rg. 303/2012. Rg. 346/2012. Rg. 369/2012. Rg. 522/2012. Rg. 570/2012, sbr. 760/2012. Rg. 763/2012. Rg. 848/2012, sbr. 1054/2012. Rg. 916/2012, sbr. 748/2016 og 1122/2023. Rg. 119/2013. Rg. 220/2013. Rg. 221/2013. Rg. 271/2013. Rg. 272/2013. Rg. 273/2013. Rg. 371/2013. Rg. 372/2013, sbr. 1330/2019. Rg. 390/2014, sbr. 1336/2019 og 13/2021. Rg. 560/2014, sbr. 840/2014, 480/2015, 707/2015, 811/2015, 1031/2015, 188/2016, 259/2016, 915/2016, 906/2017, 1076/2018, 277/2019, 1337/2019, 59/2020, 207/2020, 233/2020, 333/2020, 839/2020, 996/2020, 1344/2020, 12/2021, 152/2021, 231/2021, 406/2021, 475/2021 og 579/2021. Rg. 661/2014, sbr. 1331/2019. Rg. 886/2014, sbr. 145/2018. Rg. 907/2014, sbr. 958/2014, 569/2015, 186/2016, 231/2017, 86/2018, 820/2019, 1338/2019, 232/2020 og 11/2021. Rg. 910/2014. Rg. 1065/2014, sbr. 379/2022. Rg. 1066/2014, sbr. 836/2021. Rg. 1276/2014, sbr. 529/2015 og 358/2019. Rg. 1277/2014. Rg. 136/2015, sbr. 291/2017. Rg. 167/2015, sbr. 354/2015, 421/2015, 956/2015, 12/2016, 412/2016, 480/2016, 1047/2016, 330/2017, 464/2017, 470/2017, 743/2017, 357/2018, 173/2019, 513/2019, 788/2019, 1149/2020, 207/2021, 536/2021, 1287/2021, 1246/2023 og 1503/2023. Rg. 170/2015. Rg. 850/2015, sbr. 933/2016. Rg. 187/2016. Rg. 540/2016. Rg. 856/2016. Rg. 315/2017. Rg. 527/2017, sbr. 597/2018 og 927/2019. Rg. 977/2017. Rg. 300/2018, sbr. 1447/2020, 324/2018. Rg. 511/2018. Rg. 811/2018. Rg. 1000/2018, sbr. 228/2022. Rg. 359/2019. Rg. 520/2019. Rg. 891/2019. Rg. 1250/2019. Rg. 1251/2019. Rg. 284/2020. Rg. 486/2020. Rg. 487/2020, sbr. 1039/2022. Rg. 488/2020. Rg. 490/2020. Rg. 501/2020. Rg. 502/2020, sbr. 8/2021. Rg. 503/2020. Rg. 504/2020, sbr. 505/2020. Rg. 506/2020. Rg. 507/2020, sbr. 733/2020, 1343/2020, 474/2021, 57/2022, 452/2022, 1037/2022, 146/2023, 131/2024 og 153/2024. Rg. 509/2020, sbr. 528/2021. Rg. 16/2021. Rg. 266/2021, sbr. 1361/2021. Rg. 458/2021. Rg. 462/2021, sbr. 634/2021, 1059/2021, 1369/2021, 717/2022, 1033/2022 og 283/2023. Rg. 463/2021, sbr. 1247/2023. Rg. 464/2021, sbr. 1248/2023. Rg. 580/2021, sbr. 61/2022, 383/2022, 443/2022, 524/2022, 525/2022, 711/2022, 927/2022, 1031/2022, 1143/2022, 1236/2022, 1393/2022, 1547/2022, 261/2023, 1125/2023, 1201/2023, 1678/2023, 130/2024, 152/2024, 161/2024 og 218/2024. Rg. 581/2021, sbr. 453/2022, 715/2022, 1202/2023 og 162/2024. Rg. 637/2021, sbr. 1548/2022 og 1123/2023. Rg. 1376/2021. Rg. 1377/2021, sbr. 708/2022 og 1041/2022. Rg. 88/2022, sbr. 1359/2022. Rg. 450/2022, sbr. 712/2022, 929/2022, 1036/2022 og 125/2024. Rg. 234/2020, sbr. 489/2020 og 451/2022. Rg. 454/2022, sbr. 721/2022, 1032/2022, 1472/2022, 1124/2023 og 1713/2023. Rg. 930/2022. Rg. 1034/2022. Rg. 1137/2022. Rg. 1607/2022, sbr. 1166/2023. Rg. 846/2023. Rg. 1513/2023. Rg. 124/2024. ³⁾ Rg. 985/2005. ⁴⁾ L. 116/2003, 11. gr.

■ [29. gr. a.

□ [Heimilt er ráðherra að innleiða með reglugerð¹⁾ reglugerðir Evrópusambandsins um heilbrigðisreglur að því er varðar aukaafurðir úr dýrum og afleiddar afurðir sem ekki eru ætlaðar til manneldis.]²⁾³⁾

¹⁾ Rg. 120/2010. Rg. 121/2010. Rg. 122/2010. Rg. 123/2010. Rg. 124/2010. Rg. 125/2010. Rg. 126/2010. Rg. 127/2010. Rg. 489/2010, sbr. 478/2017 og 1334/2019. Rg. 564/2010. Rg. 565/2010. Rg. 606/2010. Rg. 169/2011. Rg. 261/2011. Rg. 820/2010. Rg. 674/2017, sbr. 1046/2017, 328/2018, 362/2018, 992/2019, 1339/2019,

161/2020, 879/2020, 205/2021, 530/2021, 1165/2021, 441/2022, 934/2022, 538/2023 og 1506/2023. Rg. 1069/2021. Rg. 1238/2023. ²⁾ L. 71/2015, 2. gr. ³⁾ L. 143/2009, 35. gr.

■ [29. gr. b.

□ Ráðherra er heimilt að vísa til erlendrar frumútgáfu reglugerða við innleiðingu reglugerða Evrópusambandsins sem teknar eru upp í samninginn um Evrópska efnahagssvæðið með einfaldaðri málsmeðferð. Birta skal erlendu frumútgáfunna í C-deild Stjórnartíðinda.]¹⁾

¹⁾ L. 93/2019, 4. gr.

VIII. kafli. Refsiákvæði og gildistaka.

■ 30. gr.

□ Brot gegn lögum þessum, reglugerðum og fyrirmælum gefnum samkvæmt þeim varða sektum [eða fangelsi allt að 2 árum].¹⁾

□ . . . ²⁾

¹⁾ L. 82/1998, 206. gr. ²⁾ L. 88/2008, 233. gr.

■ 31. gr.

□ Lög þessi öðlast þegar gildi. . . .

■ Ákvæði til bráðabirgða.

□ Reglugerðir, auglýsingar og önnur fyrirmæli sett samkvæmt lögum nr. 11/1928, með síðari breytingum, lögum nr. 23/1956, með síðari breytingum, og lögum nr. 22/1977, um sauðfjárbáðanir, skulu halda gildi sínu að svo miklu leyti sem þau stangast ekki á við lög þessi þar til nýjar reglugerðir, auglýsingar eða önnur fyrirmæli hafa öðlast gildi.¹⁾

¹⁾ Eldri stjórnvaldsfyrirmæli sem hér er vísað til munu vera: Rg. 76/1952. Rg. 135/1952. Augl. A 97/1955. Rg. 14/1957. Augl. 10/1964. Rg. 27/1970. Rg. 444/1982. sbr. 340/1986. Augl. 155/1987.

[Viðaukar 1A, 1B og 2. . . . ¹⁾]²⁾

¹⁾ L. 4/2014, 6. gr. ²⁾ L. 31/2001, 11. gr.